

Expectatives i inquietuds del sector del luxe

Meritxell Marsà i Pons

Excel·lentíssimes autoritats, distingits assistents:

En primer lloc voldria agrair a la Societat Andorrana de Ciències i a la Confederació Empresarial Andorrana l'oportunitat de poder expressar tant les expectatives com les inquietuds que la negociació de l'Acord d'associació desperta en persones com jo, provinents del sector comercial i de la venda de productes exclusius.

Ens trobem en un moment crucial per Andorra, decidir la direcció del nostre país per a les pròximes dècades és una immensa responsabilitat per als nostres dirigents, tant gran com ho va ser en el seu dia el propi procés constituent. Està en joc el model de país que volem esdevenir i el futur de les noves generacions en un nou marc legislatiu que serà en gran part regulat per les institucions europees.

Ja fa anys que el nostre model econòmic mostra senyals d'esgotament, amb uns sectors tradicionals com ho són la banca, el comerç i el turisme massiu que no poden, per sí sols, tirar endavant de manera sostenible el conjunt de l'economia del país. Els esforços estan posats en la recerca de fonts de riquesa alternatives que ens permetin ser més resilients i menys dependents d'aquests sectors, mentre mantenim els nivells de benestar dels que gaudim actualment.

Per a ser competitius en un món globalitzat, hem de reduir o eliminar les barreres i les limitacions que ens dificulten l'accés als mercats internacionals però a la vegada dotar-nos de les infraestructures necessàries per a competir en igualtat de condicions. El nostre repte actual com a país amb unes peculiaritats molt marcades és definir un horitzó que a mig i llarg termini asseguri la nostra supervivència.

És una necessitat buscar un marc de relacions amb el nostre entorn directe i immediat per a crear noves oportunitats i donar vies de solució a les problemàtiques existents. Ja fa més de 30 anys que Andorra ha anat entrelaçant els seus vincles amb la Unió Europea, des de l'Acord duaner del 1990 fins a l'actualitat. Aquest matí en les intervencions ha quedat clar que aquest Acord ja ha fet tot el seu servei i que ara hem d'acabar de regular tots aquells àmbits que permetin als nostres sectors créixer. Un altre aspecte fonamental és el profund i necessari

procés de reforma legislativa per a assolir els estàndards exigits tan a nivell europeu com internacional, en matèria fiscal, anti-frau i financera que s'ha dut a terme en els últims anys. Uns esforços valents que ens han permès esdevenir una plaça homologable i ens han posicionat com un soci seriós i fiable, que ofereix garanties i seguretat jurídica.

Des de fa 6 anys Andorra es planteja un objectiu més ambiciós, ampli i transversal iniciant unes negociacions per a entrar a formar part del Mercat Interior de la UE, un mercat d'uns 450 milions de ciutadans i consumidors, superior al dels Estats Units (que en representa uns 340 milions).

Per a un petit país que és totalment interdependent dels seus veïns passar a formar part d'un mercat de grans dimensions i consolidat com és el Mercat Interior europeu suposaria un increment significatiu de les oportunitats per a les empreses nacionals que ara mateix es veuen penalitzades pel fet de provenir d'un estat tercer. Aquesta eina contribuirà a fomentar la diversificació econòmica i ens permetrà participar en programes comunitaris i connectar-nos a xarxes trans-europees, amb la possibilitat de compartir expertesa, coneixements, i experiències que poden ser de gran utilitat per una col·laboració a gran escala i en xarxa d'organismes públics i privats, empreses i particulars.

No obstant això, la implementació de la legislació comunitària i de les estructures de les que ens haurem de dotar a canvi de formar part d'aquest gran mercat, tindran inevitablement un impacte en els sectors existents al país, i en la seva Administració, que actualment es fa difícil d'imaginar, mesurar i copsar. Estem parlant d'un cabal inicial d'uns 10.000 actes i d'un cabal dinàmic estimat en 500 actes anuals.

A banda d'aquest element, cal tenir en compte que existeix una asimetria o desequilibri inherents a la nostra petita dimensió i a les nostres especificitats històriques, econòmiques, i socials en front a la talla de la contrapart. Al davant tenim un negociador d'un pes molt superior al nostre, i que legisla per a països diametralment diferents en quan a dimensió, habitants, mercat, i estructures internes. Aquest negociador encara els intercanvis amb Andorra, Mònaco i San Marino des de la dinàmica harmonitzadora i normalitzadora de la Unió Europea, que es construeix sobre la base del 'level playing field', és a dir sobre el mateix terreny de joc, en les mateixes condicions. Aquest exercici pot deixar-nos menys marge per buscar solucions ad hoc i més adaptades a la nostra realitat respecte al corpus legislatiu comunitari.

En aquest context harmonitzador no hi caben excepcions, que sapiguem, sinó períodes transitoris que ens donin el temps suficient per a adaptar-nos a les exigències i als nous estàndards comunitaris.

Tot i que la Declaració 3 de l'article 8 del Tractat de la UE reconeix que la Unió tindrà en compte les peculiaritats dels països de petita dimensió que hi tenen relacions de proximitat, en les actuals negociacions desconeixem fins a quin punt la UE està disposada a tenir en compte la nostra particularitat més necessària: el nostre element diferenciador. Com dèiem aquest matí, i m'ha semblat molt interessant la reflexió que has fet, Iago, Andorra està a la recerca permanent de l'equilibri entre l'homologació i la diferenciació.

Andorra ha viscut i viu de les seves diferències, i aquestes ens han permès ser atractius en molts aspectes i generar riquesa, i avui en dia, amb els "deures" fets a nivell legislatiu, Andorra pot sentir-se satisfeta de la seva evolució com a país petit i diferent i de la gran capacitat d'adaptació i de reacció davant les amenaces de cada moment. L'últim exemple n'és la gestió de la pandèmia causada per la COVID-19 que ha estat exemplar i que penso que ens ha de fer sentir a tots orgullosos.

Des del punt de vista estrictament comercial, pel que hem pogut saber aquestes negociacions suposaran canvis importants per a alguns sectors que es troben regulats a nivell europeu i que es veuran sotmesos al control d'agències i institucions. Això podria tenir conseqüències limitadores d'algunes activitats que, si bé poden tenir un pes relatiu en la nostra economia, són grans contribuïdors en l'atractivitat de la nostra oferta comercial.

Per altra banda, i per a la resta de sectors comercials, la lliure circulació de mercaderies suposarà la possibilitat d'exportar productes andorrans cap al Mercat Interior europeu amb menys traves i de ben segur aportarà noves vies de negoci.

Quant al sector del luxe, les dificultats actuals estan més vinculades a qüestions per les que el futur Acord d'associació no sembla, pel que hem pogut esbrinar, aportar solucions. En efecte, la lliure circulació de mercaderies no evitarà el fet que mantinguem les nostres Duanes i el control que s'exerceix sobre els productes adquirits a Andorra. Degut al diferencial del nostre IGI amb els estàndards comunitaris, les franquícies es mantindran. Aquest fet limita i obstaculitza el creixement del nostre sector, i tot i que sabem que actualment aquestes franquícies ja són del triple de les que permet la UE als Estats tercers, aquestes segueixen essent molt insuficients per als clients que desitgen adquirir productes d'un cert import a Andorra. Caldria buscar solucions més àgils que permetessin als clients declarar les seves adquisicions al moment d'efectuar la compra o bé, com deia l'Alberto Rossi aquest matí, obrir el debat i reflexionar sobre un IGI diferenciat per producte que ens permetés equiparar-nos als tipus més baixos europeus. Aquest mecanisme ens permetria fer créixer el sector del luxe i desenvolupar una oferta comercial qualitativa que acompanyi les activitats d'alt valor afegit que estem cercant i que ara mateix troben moltes limitacions. Som conscients que aquest, però, és un debat complex i que requereix una profunda reflexió.

Tot i que les qüestions fiscals estan fora de l'Acord, és important assegurar que la fiscalitat seguirà sent competitiva a més a més d'homologable, per no perdre l'atractivitat que hem generat com a país de cara a residents i empreses d'alt valor afegit que s'hi instal·len.

La lliure circulació de persones és, sens dubte, font de grans preocupacions. Per una banda, seria convenient poder adaptar-la a nivells d'absorció raonables tenint en compte les limitacions del nostre mercat laboral. A més a més, la seguretat ciutadana és un element central de la nostra identitat i un dels nostres punts forts. Sembla difícil poder mantenir-la sense limitacions a aquesta llibertat o quotes. Per altra banda, és important conservar la nostra flexibilitat en quan a la gestió del nostre mercat laboral sense carregar-nos amb estructures costoses que no són obligatòries a la UE i que no es troben a tots els Estats comunitaris,

especialment pel fet de que no podrem intervenir en l'elaboració de les normes per no ser Estats membres.

Així mateix, existeixen inquietuds pel que fa a les facilitats de liquiditat de l'Eurosistema: es considera essencial que s'inclouï dins de la negociació l'accés al BCE com a prestador d'última instància. Sembla lògic que si participem en una zona monetària comuna puguem beneficiar-nos dels seus sistemes de seguretat en cas de tensionament dels mercats financers.

Per últim, no podem plantejar un canvi de model ni tancar les negociacions amb Europa sense realitzar les reformes estructurals que creïn les condicions efectives per a que l'Acord desplegui el seu potencial. Per a això cal resoldre la qüestió del desenclavament de manera prioritària, ja que ens resta molta competitivitat. Per assegurar el nostre futur cal que dotem el país de les infraestructures necessàries per a l'arribada de turistes per la via aèria i simplifiquem i escurcem els seus desplaçaments des de fora d'Andorra. Un aeroport i un heliport nacionals situats en territori andorrà són clau per a millorar la nostra capacitat d'atracció, i per a fer-nos menys dependents dels nostres veïns.

Un Acord tan ambiciós i ampli com el que s'està negociant amb la UE té tot el seu sentit per a que Andorra pugui resoldre les dificultats i limitacions que l'impedeixen créixer, sempre i quan es trobin solucions i adaptacions a la nostra realitat intrínseca, de tal manera que puguem competir en igualtat de condicions.

És cert que l'Espai Econòmic Europeu és un model d'èxit i el que voldríem seguir, cal dir però que aquest compta amb un Tribunal mixt i una Secretaria que recolza i facilita tota la feina de convergència legislativa per als seus Estats membres.

Posar de relleu finalment que la pròpia Unió Europea es troba immersa en una crisi d'identitat i amb problemes de cohesió interna, el que fa que el seu model pugui veure's qüestionat o replantejat.

La negociació d'aquest Acord és una oportunitat per a definir i defensar el model de país que volem per al futur i per a interactuar amb el nostre entorn a través de mecanismes homologats. És el moment de defensar que les nostres peculiaritats, ara ja amb els deures fets, també són la nostra riquesa i que, més enllà de la negociació tècnica, es trobi la fórmula política que ens permeti encaixar dins d'un mercat europeu plural en el que puguem competir des de les nostres diferències.

Moltes gràcies.

Meritxell Marsà i Pons
Suïssa Joiers